

GYÜMÖLCSTERMELŐ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

GYÜMÖLCSTERMELŐ

Feladatok és tevékenységek

A gyümölcs az ember ősi tápláléka. A gyümölcsök fogyasztása egyidős az emberiséggel, amelynek története a gyűjtögetés korában kezdődött. A gyümölcs, vonzó megjelenésű, kellemes ízű, zamatú, kimagasló beltartalmú és élvezeti értékű növényi termék, amely az érés után nyersen, frissen azonnal fogyasztható. Ezért a gyümölcsök a legkedveltebb emberi táplálékokhoz tartoznak. A gyümölcsstermesztés, a gyümölcs nemesítés több ezer éves története az emberiség kultúrtörténetének részét képezi. A gyümölcsstermesztés ősi központjai a mai Kína területén alakultak ki, ahol 5-6 ezer éve már bizonyítottan foglalkoztak gyümölcsök termesztésével. A hazai gyümölcsstermesztés története az avarok koráig és a római hódítás időszakáig vezethető vissza. (Kr. u. I. és II. század)

A gyümölcsstermesztés a gyümölcsstermő növények szaporításával és a gyümölcsök előállításával foglalkozik. Célja a piac és a fogyasztók igényeit kielégítő, kiváló minőségű és választékú gyümölcs termelése. A világ árügyümölcs-termesztésének fejlődése a XX. században, különösen annak második felében volt gyors.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A gyümölcsstermelő a legfontosabb növények szaporítását, telepítését, felnevelését végzi. Feladatuk a termőkorú gyümölcsfák fenntartó, karbantartó technológiai műveleteinek, az éves ápolási munkáinak végzése. Folyamatosan gondoskodik növények szakszerű szüretelési, árukikészítési, tárolási munkáinak ellátásáról.

A gyümölcsstermesztés folyamata a telepítéstől a termés betakarításáig tart, ennek első lépése a talaj adottságainak, az éghajlati viszonyoknak és a piaci igényeknek megfelelő gyümölcsfélék- és fajták kiválasztása.

A gyümölcsstermelő telepítési tervet készít. Elvégzi a szükséges talaj-előkészítést. A gyümölcsstermelő gyakran maga állítja elő különböző módszerekkel a szaporításra szánt növényi anyagot. Megtervezi és megszervezi, hogy a szükséges gyümölcsoltványok kellő időben a rendelkezésére álljanak, majd elvégzi az ültetést. A környezeti viszonyok

függvényében kialakítja a művelési módot. Ápolja és öntözi a növényeket. Az előírásoknak megfelelően végzi a gyümölcsöskertben a talajerő-gazdálkodási és talajművelési munkákat. Különböző metszési eljárásokkal szabályozza a növények növekedését, a korona alakját, az ágsűrűséget és a termés hozamot. Meghatározott időszakonként permetezi a növényeket, lenyírja a fűvet a fasorokban és a fák alatt. Folyamatosan selejтеzi és felújítja a kiöregedő állományt.

A gyümölcsstermelő feladata a termesztett gyümölcsök értékesítésre, illetve elsődleges feldolgozásra való előkészítése. Ennek érdekében megtervezi, irányítja és végzi a termés betakarítását, osztályozását és csomagolását, esetenként az általa előállított termékeket piacon, utcán, vásárban árusíthatja.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A tevékenység végzéséhez szükséges a gépek, eszközök, berendezések, anyagok szakszerű használata, működtetése és karbantartása.

Valamennyi munkafolyamatnál figyelni kell a környezetvédelmi-, üzemi- és személyi higiénia, valamint a munka- és tűzvédelmi előírások betartására. A gyümölcsstermesztő munkája közben elsősorban a különböző életkorú és állapotú élő növényekkel, ezek terméseivel, a gyümölcsökkel és a termőfölddel kerül kapcsolatba. A telepítést követően vizet használ az öntözéshez, a növényvédelmi feladatok ellátása során növényvédő illetve tápanyagpótló (trágya, műtrágya) szereket használ. Munkájához kapcsolódóan a legfontosabb eszközök a kézi vagy gépi metszőolló, ágfűrész, oltókés, hernyózó olló, drótkéfe, ásó, kapa, gereblye, ültető-léc, szedőedények, létra, kampó, vödör, rekesz, talaj-előkészítő gépek, öntözőberendezések, kézi vagy gépi permetezőgépek, gépi fűnyíró, kerti traktor, szedő- és betakarítógépek, hűtő- és tároló berendezések, osztályozó-, válogató- és csomagoló berendezések.

Hol végzi a munkáját?

A gyümölcsstermesztő munkaidejének legnagyobb részét a gyümölcsöskertben, a szabadban tölti. A munkavégzés szezonális jellegű, de valamennyi évszakban vannak meghatározott feladatok. A tavasz az előkészítés, a növényápolási időszak, amikor gyakran szabadföldön, esetleg üvegházban vagy fólia alatt történik a munkavégzés.

A nyár és az ősz többnyire szabadban végzett feladatokat igényli. Télen a tárolók, eszközök ápolása és a tavaszi munkák előkészítése folyik, többnyire zárt jellegű térben.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Dolgozhat egyénileg, és gyümölcsstermesztésre szakosodott cégeknél. Egyéni természetként főleg a gyümölcsösben segédkező családtagokkal, a szállítókkal, felvásárlókkal van kapcsolata. Ha önmaga végzi az érékesítést, a piacon, vásáron a vásárlókkal is találkozik.

Ha munkáltatónál végzi a tevékenységet, a gyümölcsösben dolgozó többi alkalmazottal, a munkafolyamatok irányítóival, a szállítókkal, felvásárlókkal áll kapcsolatban.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A gyümölcsstermesztő munkája közepesen nehéz fizikai munkát jelent. A munkavégzés jellege jó állóképességet követel. A munka során számolni kell a huzamos állással, cipekedéssel, mászással, görnyedéssel járó terheléssel. Bizonyos munkafeladatok (pl. ültetés) igénylik a monotónia tűrését.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A munkavégzés egész évben a szabad ég alatt folyik, így a gyümölcsstermesztő az időjárás viszontagságainak kitéve, néha nagyon hidegben, néha nagyon melegben, alkalmanként nedves, párás viszonyok közt dolgozik. A kézi és gépi eszközök használata a gyümölcsök fáról, létráról történő szedése balesetveszélyt jelenthet. A vegyszerekkel való munka (például a permetezés) a mérgezés lehetőségét, mint veszélyforrást jelentheti.

A kézi szerszámok használata például metszőolló, kapa stb. sérüléseket is okozhat.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- ép színlátás,
- teljes látótér,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- együtműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- nedves, nyirkos, párás környezet,
- poros, füstös, gázos levegő,
- tartós kényszerhelyzet,
- tartós állómunka,
- allergizáló anyagok,
- vegyi anyagok,
- fokozott balesetveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Mivel élő anyaggal dolgozik, szükség van a felelősségérzetre, fegyelemre, rendszeretetre, türelemre és kitartásra. A metszés, ápolás munkálatai megkövetelik a kézügyességet, jó látást és megfigyelőképességet. A jó fizikai állóképesség és az időjárás viszontagságainak fokozott elviselése (például bőr száradása) segítheti a sikeres munkavégzést.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Az általános iskolai tantárgyak közül elsősorban a biológia, a környezetismeret tantárgyak iránt kell érdeklődést mutatni. Segít, ha a kémia és a matematika tárgyakból nyújtott teljesítménye is jó színvonalú. Testnevelés és a sportok területén is jó ha átlagosnál magasabb színvonalon teljesít.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Aki gyümölcsstermesztő akar lenni, szeretnie kell a természetet, a szabadban végzett fizikai tevékenységeket. Fontos, hogy az ismétlődő tevékenységet, rutinszerű feladatokat kedvelje. A szakmában a munka eredménye kézzel fogható, például gyümölcsök. Érdeklődnie kell a természeti jelenségek, időjárás változásai iránt, hiszen a tevékenység nagy része hőmérsékletfüggő. A gépek, berendezések használatához műszaki érdeklődés is kell.

Szakképzés

A képzés célja alapvető gyümölcsstermelői tevékenységek elvégzésére alkalmas munkások szakképzettségének tanúsítása, akik vállalkozhatnak a legfontosabb gyümölcsstermelő növények szaporítására, telepítésére, felnevelésük alapvető munkáinak elvégzésére. Feladatuk a termőkúra gyümölcsfák fenntartó - karbantartó technológiai műveleteinek, az éves ápolási munkáinak végzésére és a gyümölcsstermelő növények szakszerű szüretelési, árukikészítési, tárolási munkáinak ellátására. A fentieken túl a saját maguk és munkáltatójuk által előállított termékeket piacon, utcán, vásárban árusíthatják.

Előképzettség

A képzésben való részvételhez iskolai végzettség nem szükséges. A szakképzés megszerzésének előfeltétele egészségügyi alkalmasság.

Képzési idő

Iskolarendszerű képzés esetén a képzés idő 0,5 év. A szakképzés vizsgájára egyénileg is felkészülhet a vizgázó. Az alapfokú képzés 70 százalékában gyakorlati képzés folyik.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Kertészeti alapismeretek, Gyümölcsstermesztés, Műszaki ismeretek, Munka-, környezet- és tűzvédelmi ismeretek, Kereskedelmi alapismeretek.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga szóbeli és gyakorlati részekből áll. Szóbeli vizsgán kertészeti alapismeretek, gyümölcsstermesztés, műszaki ismeretek, munka-, környezet- és tűzvédelem és gazdasági alapismeretek tudnivalóiból a központilag kiadott tételsorból húznak vizsgakérdéseket a vizsgára jelentkezők.

A gyakorlati vizsga három részből áll.

Munkáltató jellegű, teljesítmény mérésére alkalmas tevékenységek végzése, az ajánlott feladatok megvalósításával két, egymástól különböző területű munkahelyen.

A gyümölcstermő növények és cserjék, valamint azok alanyainak felismerése, magvak, termések, növényi részek, kár- és kórképek, eszközök, anyagok, göngyölegek stb. ismerete, felhasználásuk módjainak ismertetése, bemutatása.

Jártasság szintjén elsajátított növényápolási műveletek bemutatása, szerszám- és gépkarbantartási feladatok, bizonylatok kiállítása stb., témakörökből.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 21 6207 03

Kapcsolódó foglalkozások

Gyümölcsstermesztő szaktechnikus,

Biogyümölcs termesztő,

Szőlőtermesztő,

Faiskolai kertész,

Dísznövény- és virágtermesztő.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A gyümölcsstermelő foglalkozást bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.